Posamezni izgvod 40 grošev, mesečna naročnina 2 šilinga

V. b. b

SLOVENSKI vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

MI HOČEMO GRADITI SVOJE ŽIVLJENJE, KAKOR ZNAMO IN MOREMO; DO DANES PA SMO ŽE DOKAZALI, KAJ ZNAMO IN MOREMO.

Tito

LETNIK VI | CELOVEC, V SREDO, 1. VIII. 1951 | ŠTEV. 53 (422)

Volitve v kmečko zbornico so razpisane

Z razglasom z dne 17. julija 1951, štev. 9077-2/1951, objavljenem v sobotni številki koroškega uradnega lista „Kärntner Landeszeitung", je koroška deželna vlada razpisala volitve v kmečko zbornico, v okrajne kmečke zbornice in v krajevne (občinske) kmečke odbore. Iz razglasa je razvidno, da bodo volitve v vse tri ustanove v nedeljo, dne 25. novembra 1951. Za dan, po katerem se ravnajo vsi v zakonu predvideni termini, pa je določen 14. september 1951.

V večini avstrijskih zveznih dežel so bile volitve v kmečke zbornice izvedene že v teku zadnjih let. Na Koroškem pa so jih zavlačevali v nedogled. Vse kaže, da so se vplivni in merodajni gospodje le težko odločili za to, da bodo končno ukinili nedemokratično stanje na tem področju.

Na Koroškem že od leta 1934 ni bilo več volitev v kmečko zbornico in njene ustanove v okrajih in občinah. Dosedanji povojni sestav teh ustanov že dolgo časa ni več odgovarjal spremenjenim razmeram na tem sektorju javnega življenja v deželi. Imenovani, ne pa izvoljeni, tako imenovani „kmečki zastopniki" vso to dobo niso več bili dejanski zastopniki teženj in potreb tistega dela koroškega prebivalstva, ki se s trudom svojega dela preživlja s poljedelstvom in gozdnim gospodarstvom.

Proti vsem pravilom demokracije so vsa povojna leta uveljavljali in monopolno izvajali takšno „kmečko" politiko, ki je služila predvsem grofom in veleposestnikom kot nositeljem ÖVP-jevske agrarne politike, medtem ko so se za potrebe in koristi malih in srednjih delovnih kmetov bore malo brigali. Z ozirom na to je že skrajni čas, da bodo tudi te plasti prebivalstva, ki vse bolj vidno postajajo žrtve ÖVP-jevske protiljudske agrarne politike, dobile pri jesenskih volitvah priložnost, da spregovorijo svojo besedo.

Koroški Slovenci bi lahko zapeli o tem še posebej ogorčeno pesem. Uradne statistike vedo zgovorno povedati, da imajo na Koroškem ravno predeli, koder strnjeno prebivajo Slovenci, najslabše hektarske donose. To pa ne po krivdi naših kmetov, temveč po krivdi dosedanje kmečke zbornice, ki s svojo politiko subvencij načrtno zapostavlja in prezira potrebe našega ozemlja. Saj znajo nad tem demagoško in kinavsko pretakati krokodilove solze celo taki gospodje, kakor so Karisch, Maierhofer in Steinacher, kadar se jim gre za to, da bi lovili glasove in ko jim že voda v vrat teče.

Vse to si bo slovensko kmečko prebivalstvo moralo do 25. novembra temeljito poklicati v spomin, da bo znalo enotno, glasno in odločno povedati svojo besedo.

Krauland izstopil iz ÖVP

Škandalozne korupcijske afere okoli bivšega ÖVP-jevskega ministra dr. Kraulanda so vsem dobro znane. Saj je o njih pisal ves avstrijski tisk in govorila vsa javnost že več kot leto dni. Končno si sedaj njegova stranka, ki ga je ves čas ščitila pred upravičenimi napadi z vseh mogočih strani, vendarle ne more več dovoliti, da bi tega najvidnejšega predstavnika korupcije avstrijskih krogov jemala pod svoje okrilje. Predvčerajšnjim je bil, kakor pravi uradno poročilo ÖVP-jevskega vodstva, sestanek med zastopniki zveznega strankinega vodstva na eni, in dr. Kraulandom na drugi strani, na katerem je zaradi nesoglasja glede opravičevanja za znane afere Krauland izstopil iz ÖVP, ker je le-ta od njega zahtevala naj poda ostavko kot njen mandatar, kar pa je on odklonil.

ÖVP, stranka, pod katere okriljem se je vršila in se v veliki meri še vedno vrši vsa korupcija avstrijskih reakcionarnih krogov, se torej s tem optičnim postopkom nekako umiva roke kot znak „nedolžnosti", medtem pa bo ostal dr. Krauland še vedno kot poslanec v avstrijskem parlamentu. Treba je pogledati samo malo za kulise tega mešetarjenja v krogih, v najvišjih krogih avstrijske reakcije, pa nam bo kar jasno, kakšno in koliko vrednosti lahko prištejemo temu trošenju peska v oči avstrijski javnosti.

Tito: Ne bojimo se groženj

Tekom preteklega tedna je bil po vsem svetovnem časopisju čitati odmev na govor ministrskega podpredsednika Sovjetske zveze V. Molotova, ki ga je le-ta imel dne 21. julija na neki proslavi v Varšavi. Značilno na tej proslavi je bilo pač to, da je glavni in najbistvenejši govor imel prav zastopnik SZ in sicer prav isti, ki je leta 1939 sopodpisal sovjetsko-nemški sporazum o dejanskem razkosanju tedanje Poljske med Sovjetsko zvezo in Hitlerjevo Nemčijo. Državni predstavniki poljske „Ljudske" republike pa so igrali le vlogo vernih poslušalcev, čeprav je ob tej proslavi šlo za državni praznik poljske republike in bi pravazprav oni morali imeti glavne govore. Je pač že tako, da ima le gospodar glavno besedo in se je tokrat spet jasno pokazalo, kdo je dejanski gospodar v kominformističnih državah.

Brez dvoma je bil govor Molotova namenjen predvsem poljskemu ljudstvu. To po njegovih besedah ni težko uganiti. Saj je skušal dokazovati, da je Poljska sama kriva, da je morala prenašati težke dni fašistične okupacije in da je ona z jačanjem nemškega imperializma pravzaprav šele omogočila vdor Hitlerjevih armad v Sovjetsko zvezo. S tem je hotel samo opravičevati in spraviti iz sveta nekdanjo kupčijo med moskovsko in berlinsko vlado v dneh, ko sta Hitler in Stalin sporazumno razkosavala tuje dežele.

Najmočnejši odmev v svetovnem tisku pa je imel oni del Molotovega govora, v katerem je javno grozil Jugoslaviji in na novo spodbujal kominformistično kampanjo proti jugoslovanskim narodom. Jasno, da je ta njegov agresivni napad na Jugoslavijo pomenil istočasno tudi grožnjo zasužnjenemu poljskemu ljudstvu.

Po vsem jasen, stvaren in prepričujoč odgovor na Molotove klevete in grožnje predstavljajo besede maršala Tita, ki jih je izrekel na svojem potovanju v Knežice pod Kozaro, kjer je bilo dne 27. julija veličastno zborovanje v proslavo Dneva vstaje v Bosni in Hercegovini. Na pozdrave, ki so mu bili izrečeni na svojem potovanju v imenu ljudstva mesta in okraja Bosanski Novi je maršal Tito med drugim poudaril:

„Naša revolucija je bila krvava. Nihče nam ni na krožniku prinesel kar imamo, pa tudi Rdeča armada na svojih bajonetih ne, čeprav tako govorita Stalin in Molotov v svojih pismih, v katerih nas obrekujeta, marveč je vse to, kar imamo, vzidano na kosteh sinov in hčera naših narodov. Zato z ogorčenjem zavračamo vse klevete, ki jih danes mečejo na nas, in se ne bojimo groženj, ki jih uporabljajo proti nam in jih tako pogosto ponavljajo, kakor je te dni storil Molotov v Varšavi, ker ni imel nič bolj pametnega povedati. Ne bojimo se groženj. Nismo se jih bali niti tedaj, ko je Hitler razpisal nagrade na naše glave in govoril, da nas bo jutri uničil. Minilo je jutri in pojutrišnjem, minila so polna štiri leta vojne in izginil je Hitler, na čigar glavo jaz tedaj ne bi bil dal niti 5 para, ker sem vedel, da bo propadel. Tudi danes se ne bojimo groženj. Mi hočemo graditi svoje življenje, kakor znamo in moremo; do danes pa smo že dokazali, kaj znamo in moremo."

Na drugem mestu pa pravi maršal Tito, da se jugoslovanski narodi predobro zavedajo svojih velikanskih žrtev, ki so jih dajali za svojo svobodo in neodvisnost, vedo pa prav tako, da jih bodo „prej ko slej navzlic velikanskim žrtvam, ki imajo do tega najmanj pravice in ki bi morali biti hvaležni našim narodom, da so se v času, ko je Hitler pritiskal na Moskvo dvignili k orožju, goloroki, lačni in bosi. Naj vas to ne moti, tovariši in tovarišice, naj govore, kar hočejo. Mi bomo gradili socializem v naši državi in ga zgradili. Naj kar ostanejo tam, kjer so in naj se brigajo za svoje stvari, mi imamo dovolj svojega dela in moramo napeti vse svoje sile, da bomo izpolnili vsakodnevne naloge, ki nas še čakajo".

Končno ugotavlja jugoslovansko časopisje, da se svetovna javnost prav ob tem Molotovem govoru ponovno lahko prepriča, da sovjetska vlada svojo napadalno politiko še stopnjuje in poostruje ter s tem grozi neodvisnosti narodov in svetovnemu miru. Zato pa se motijo vsi oni, ki so tudi samo za trenutek verjeli popuščanje agresivne sovjetske politike.
jeli v popuščanje agresivne sovjetske politike.

Indija se zanima za zadruge v Jugoslaviji

Indijska vlada se je obrnila na jugoslovansko vlado s prošnjo za obvestilo o jugoslovanskih zadrugah, v katerih kmetje skupno obdelujejo zemljo. Indijska vlada se zanima za vse vrste zadrug in za organizacijo dela v njih. Prav tako je zaprosila za podatke o gospodarskih programih zadrug in o uspehih, ki so jih dosegle za izboljšanje kmetijstva. Indijska vlada se je zanimala tudi za jugoslovansko literaturo o kmetijstvu, ki je izšla po vojni.

Koreja

Na svoji 14. seji v ponedeljek se v Kaesongu še vedno niso mogli sporazumeti o ustanovitvi demilitariziranega pasu. Nekako čudno luč pa meče na te razgovore dejstvo, da sta si obe nasprotujoči si stranki v Koreji edini v tem, da morejo še tako dolgo naprej streljati eden na drugega, dokler ne uspe skleniti premirje do vseh svojih podrobnosti.

London. — Sedem laburističnih poslancev, med njimi 5 žena, je predložilo resolucijo, v kateri zahtevajo, da naj vlada določi datum, kdaj bo pričela uveljavljati svoj sklep o enaki plači za žene, ki so zaposlene v javnih službah.

SPZ povabljena na II. zasedanje avstrijskih zgodovinarjev

V dneh od 18. do 20. septembra 1951 bo v Linzu II. zasedanje avstrijskih zgodovinarjev. Ob tej priložnosti nameravajo univerzitetni profesorji, ki se bavijo s slavistiko in s proučevanjem vzhodnoevropskih vprašanj, ustanoviti „Avstrijsko delovno skupnost za spoznavanje slovenskih in vzhodnoevropskih vprašanj".

Pobudnik te zamisli je univerzitetni profesor na Dunaju H. F. Schmid, ki je za sodelovanje pridobil že več svojih kolegov različnih avstrijskih univerz.

Načrtovano je, da bi se nameravana organizacija vključila v „Zvezo avstrijskih zgodovinskih društev". S tem bi posredno postala članica „Mednarodne zveze zgodovinarjev" ter dobila možnost pošiljanja svojih delegatov v njeno „Komisijo za proučevanje slovanskih vprašanj".

K ustanovnemu zasedanju v Linzu so bile poleg posameznikov in drugih organizacij, ki se bavijo s proučevanjem slovanskih vprašanj, povabljene tudi prosvetne zveze slovanskih narodnosti v Avstriji.

Tudi Slovenska prosvetna zveza v Celovcu je prejela vabilo in je že najavila svojo udeležbo in sodelovanje.

Za enakopravnost na Južnem Tirolskem — in na Koroškem

V avstrijskih časopisih se od časa do časa pojavljajo vesti in članki, ki opozarjajo javnost na razna zapostavljanja in krivice, ki se gode avstrijski manjšini v Italiji. Še te dni se je dunajska „Die Presse" bavila s tem vprašanjem.

Iz pisanja južnotirolskega lista „Dolomiten" je razvidno, da je odbor južnotirolske ljudske stranke pred nedavnim razpravljal o odklonilnem odgovoru, ki ga je dal italijanski notranji minister Scelba na interpelacijo južnotirolskih poslancev v rimskem parlamentu, nanašajočo se na prakso italijanskih oblasti pri nameščanju občinskih tajnikov. Iz odgovora ministra Scelbe je namreč razvidno, da italijanska vlada ni pripravljena spremeniti obstoječih predpisov, ki pri nameščanju občinskih tajnikov ne upoštevajo jezikovne enakopravnosti avstrijske manjšine v Italiji.

Odbor ljudske stranke Južne Tirolske je ugotovil, da se to zadržanje italijanske vlade ne sklada s predpisi avtonomnega statuta in da niti ni v skladu z besedilom pariške pogodbe, ki da izrecno in jasno določa enakopravnost italijanskega in nemškega jezika v javnih uradih pri ustmenem in pismenem poslovanju.

Odbor Ljudske stranke Južne Tirolske je zadolžil svoje poslance v parlamentu in deželnem zboru, da podvzamejo vse, da se končno enkrat uveljavi načelo enakopravnosti obeh jezikov v javnem življenju Južne Tirolske, načelo, ki je zasidrano v mednarodni pogodbi.

Kakor se torej vidi, imajo Avstrijci na Južnem Tirolskem sličnе skrbi in težave pri uveljavljanju narodnostnih pravic kakor Slovenci na Koroškem. Oboji imamo z ustavo in mednarodnimi pogodbami zajamčeno enakopravnost z ostalimi državljani, o dejanski enakopravnosti pa niti pri njih niti pri nas ni kaj prida vidnega, posebno kar se tiče jezikovne enakopravnosti v javnem življenju.

Koroški Slovenci razumemo prizadevanje Avstrijcev na Južnem Tirolskem in jim samo želimo, da bi uspeli v borbi za svoje pravice. Razumemo in pozdravljamo tudi, da se avstrijska javnost potom tiska zavzema za svojo manjšino v Italiji. **Kar pa obsojamo je to, da se isti meščanski krogi v Avstriji, ki se kažejo zaskrbljene nad razmerami na Južnem Tirolskem, na vso moč prizadevajo, da bi okrnili in odpravili še zadnje drobce narodnostnih pravic našega ljudstva na Koroškem. Ljudem, ki so šele pred kratkim v koroškem deželnem zboru in z interpelacijami na Dunaju znova nastopili proti dvojezičnemu šolstvu na Koroškem, ne pristoja, da bi branili pravice svojih rojakov v Italiji.**

Takšen je Stalin

Pred nedavnim je neki italijanski novinar obiskal Ignazia Silonea, nekdanjega člana Kominterne. Silone prav dobro pozna Stalina, saj je bil z njim večkrat na skupnih konferencah. Novinar je Silonea vprašal:

„Kakšen je Stalin?" Toda Silone ni neposredno odgovoril, temveč je izpovedal naslednji dogodek:

„Bilo je še v času, ko se je madžarski komunizem razdelil na dve skupini, ki sta se srdito borili med seboj. Obe sta z govori in brošurami dokazovali svojo pravovernost. Voditelj skupine št. 1 je prispel v Moskvo in Stalinu osebno pojasnil vzroke, ki so dovedli do razcepa. Diktator je potrpežljivo poslušal skorajda pol ure, ne da bi govornika prekinil. Hipoma pa je zahteval od madžarskega voditelja, naj mu pove, katera od obeh skupin nasprotuje njegovi, t. j. Stalinovi politiki. Madžar se je hotel pokazati modrega in zvitega, pa je odvrnil: „Tako kakor mi, Vas obožavajo tudi oni. Toda med tem ko Vas mi obožujemo iz prepričanja, pa oni to delajo iz golega računa."

Stalin je nato odsekano izrekel obsodbo: „Strinjam se z onimi drugimi. Prepričanja se vedno lahko spreminjajo, toda račun, ki ga izvrše po vseh pravilih, drži trajneje in krepkeje!"

„Takšen je Stalin," je končal Silone.

H....lapčič ni na liniji

Če bi bilo vsaj nekaj ljudi, ki bi zakotni listič, ki se imenuje „Slovenski borec", prej čitali, preden ga uporabijo v druge namene, bi ostrmeli. Saj tokrat celo v svojem uvodniku odstopa od svoje sicer tako „dosledne" in „načelne" linije. Že v naslovu samem nekaj ne more biti čisto v redu. Kako more Slovenski borec, ki vedno govori samo o „fašizmu" v Jugoslaviji, zapisati kaj o obletnici vstaje, ko pa je sklep o praznovanju te obletnice in o uvedbi teh spominskih dni kot državnih praznikov posameznih ljudskih republik sprejelo prav tisto vodstvo jugoslovanskih narodov, ki ga ta listič psuje kot „fašističnega". Ali pa so morda parlamenti jugoslovanskih narodov prevzeli svoj sklep o praznovanju ljudske vstaje od „Slovenskega borca"? Tedaj nam pa pisec tega uvodnika naj pove v kateri številki, na kateri strani in v kateri vrstici „borca" je že kdaj prej zapisal kaj o ljudski vstaji v Jugoslaviji. Kljub povečevalni leči, ki smo jo uporabili pri pregledovanju vseh številk od leta 1948 naprej, niti pičice o tem nismo mogli zaslediti.

Nič mu ne pomaga „borcu", če se še tako suče okrog besed „klika", „fašistična diktatura", „agenti" itd., ter jih postavlja nasproti besedam „ljudstvo", „resnični heroji vstaj" in „čut poštenosti". Tokrat je pač skrenil z linije in mu bo to zelo verjetno doneslo ostro kritiko svojih kominformist. gospodarjev iz višjih forumov, ker se v svojem uvodniku naslanja na sklep jugoslovanskega vodstva in ga s tem dejansko priznava.

Ker smo pa v prejšnjem odstavku že citirali borčeve besede „ljudstvo", „resnični heroji vstaj" in „čut poštenosti", hočemo v dopolnitev razmotrivanja o „liniji" še ugotoviti, da so „najnižji" šefi „borca" z „resničnimi heroji vstaje" verjetno mislili sami sebe, ker je pač znano, da so s svojim „čutom poštenosti" raje šli kot nemški vojaki z dvomljivimi direktivami CK KPA-je v hitlerjevo vojsko, namesto z „ljudstvom" v vstajo proti fašistič. zveri, oziroma so se kot „resnični heroji" tepli v vrstah takozvane hrvaške vojske proti ljudstvu in njegovi vstaji. In kar tiče agenture — no, pri tem poslu pa prav iste ljudi že kar nekaj časa opazujemo, saj je H.... lapčič to sam priznal in izblebetal že tedaj, ko je še bil agent vsaj na zunaj tudi v očeh njegovih današnjih poveljnikov.

Sindikati proti vladi v Nemčiji

Podpredsednik zapadnonemške vlade Bluecher je v odsotnosti kanclerja Adenauerja sklical nujno vladno sejo, na kateri so razpravljali o sklepu sindikalne zveze, da bo prekinila vsako sodelovanje z vlado. Bluech je dejal, da vlada „ne bo dovolila, da bi bilo moteno njeno delo". Dodal je, da ne vidi nobenega opravičila za sklep sindikatov, ki grozijo z izstopom iz komisije za Schumanov načrt in iz drugih posvetovalnih organov.

Na drugi strani pa predstavniki sindikatov zatrjujejo, da je njihov sklep treba razumeti kot protest proti „reakcionarni gospodarski politiki" Zapadne Nemčije. Zapadnonemška sindikalna zveza ima vsekakor pet in pol milijona članov.

Rojaki iz Maribora so obiskali Koroško

V soboto predpoldne je prispela na Koroško skupina 50 izletnikov iz Maribora. Izlet je organiziral in z dvema Putnikovima avtobusima izvedel Klub koroških Slovencev v Mariboru. Udeleženci izleta so bili v pretežni večini v Mariboru živeči koroški Slovenci, ki so po plebiscitu l. 1920 morali iskati zatočišče onstran Karavank, ker jim je šovinistična gonja in odkrita sovražnost takratnih oblasti onemogočila eksistenco in možnost izvajanja dotedanjih poklicov in služb na domačih tleh.

Izletniki, med njimi tudi nekateri člani sekcije koroških borcev s predsednikom Zveze borcev NOV tov. Zalaznikom, so se po prehodu meje pri Labudu najprej ustavili v Št. Rupertu pri Velikovcu, kjer so ob partizanskem spomeniku počastili spomin padlih za svobodo v borbi proti fašizmu in položili z narodnimi traki in posvetili okrašen lavorjev venec.

Zveza slovenskih žena je z gostoljubno podporo šolskih sester pripravila rojakom iz Maribora v Narodni šoli Ciril-Metodove družbe skromen prigrizek in možnost za kratek oddih. Ob tej priliki je goste pozdravil tov. Franjo Ogris ter izrazil željo, da bi njihov obisk na domačih tleh doprinesel h krepitvi narodne zavesti naših ljudi in k čim tesnejši povezavi koroških Slovencev z brati v Sloveniji. Za Zvezo slovenskih žena pa je tov. Hilda izrekla prijateljem iz Maribora prisrčno dobrodošlico. V imenu gostov je odzdravil predsednik Kluba koroških Slovencev v Mariboru tov. Anton Brandner, ki je dejal, da hočejo Korošci v Mariboru in Sloveniji po svojih močeh doprinesti k ohranitvi slovenskega naroda na Koroškem ter nakazal uspešno akcijo Kluba za zbiranje „Sklada Prežihovega Voranca", ki je namenjen za podporo kulturnih potreb in stremljenj koroških Slovencev.

V Celovcu so Mariborčane pričakali sorodniki in znanci iz vseh krajev Koroške in jih povabili na svoje domove. V nedeljo je veččlanska delegacija obiskala Sele in položila venec ob spomeniku žrtvam fašizma. V ponedeljek pa so se preko Gospe Svete, kjer so si ogledali tudi vojvodski prestol, vračali domov. Na vožnji skozi Podjuno so se ustavili še v Škocijanu ob grobu našega ljudskega poslanca župnika Vinka Poljanca ter z polaganjem venca počastili spomin tudi te žrtve nacizma.

Tel Aviv. — Celotno izraelsko letalstvo bo sodelovalo pri prevozu 100.000 Židov iz Perzije. Položaj Židov v Perziji je v zadnjem času postal nemogoč.

Beograd. — Minuli teden so albanski obmejni organi začeli 3 km od jugoslovansko-albanske meje streljati na dva jugoslovanska miličnika in so pri tem enega ubili.

Bolgarija pod ruskim nadzorstvom

Londonski „Times" je pred nedavnim objavil članek o položaju na Bolgarskem. Članek pravi, da je siljenje kmetov v delovne zadruge povzročilo veliko nezadovoljstvo v Bolgariji, kjer uživajo Rusi položaj gospodujoče rase. Bolgarska vlada, ki hoče posnemati sovjetske metode, je uporabljala posebno surove ukrepe v Dobrudži, kjer se je prebivalstvo začelo upirati, nakar se je to gibanje razširilo po vsej Bolgariji. List dodaja, da sta nezadovoljstvo in odpor med delavci dosegla svoj vrhunec v letošnjem aprilu, tako da je v nekem okraju prišlo do resnih neredov in odkritih spopadov med kmeti in policijo. Red je bil vzpostavljen šele, ko so prišle policijske okrepitve iz Sofije. Posledica teh ukrepov bolgarske policije je, da so številne družine zbežale v Jugoslavijo.

Po poročilih, s katerimi razpolaga „Times", prihaja bolgarski državni aparat čedalje bolj pod vsestransko nadzorstvo Sovjetske zveze. Čeprav ni znano natančno število sovjetskih uradnikov, ki so jih poslali v Bolgarijo, se vendarle lahko trdi, da jih je več tisoč in da imajo danes v svojih rokah najvažnejše položaje v gospodarskem in državnem aparatu. Ti sovjetski uradniki sploh niso vezani na nobene predpise bolgarske zakonodaje in veljajo zanje posebne določbe, na podlagi katerih so sovjetski „strokovnjaki" oproščeni dolžnosti, predložiti spričevala, kadar prosijo za državno službo. „Times" piše, da so sovjetski državljani na Bolgarskem razen tega oproščeni vseh predpisov o gibanju, priglasitvi in sploh vseh predpisov, ki jih morajo Bolgari izpolnjevati v svoji deželi. Na koncu dodaja časopis, da so plače sovjetskih državljanov v številnih primerih večje od plač, ki jih dobivajo bolgarski državljani.

Vesti iz Jugoslavije

Tudi v Ljubljani so odprli trgovino z izdelki iz plastične mase

Nekatera večja mesta kakor Beograd, Zagreb in Split so že pred časom dobila trgovine, v katerih prodajajo polivinilske izdelke domače proizvodnje. Sredi junija po so jo odprli tudi v Ljubljani in sicer v Frančiškanski ulici. V trgovini je precejšnja zaloga moških, ženskih in otroških dežnih plaščev, otroških pelerinc, kapuc predpasnikov in drugih predmetov v najrazličnejših barvah.

Praznik učencev v gospodarstvu

Kakor vsako leto so tudi v letošnjem letu praznovali učenci v gospodarstvu ali kakor smo jim včasih rekli vajenci, svoj praznik — dan učencev v gospodarstvu. Ta dan so proslavljali v podjetjih z raznimi prireditvami in proslavami. Mnogo najboljših učencev je bilo nagrajenih in pohvaljenih. Danes ima Slovenija okrog 15.000 učencev, ki se usposabljajo za bodoče mojstre v raznih državnih podjetjih in pri privatnikih. V tem številu niso všteti učenci industrijskih šol. Največ učencev imajo podjetja kovinske stroke, potem lesno predelovalna podjetja. Na tretjem mestu je tekstilna, na četrtem usnjarska in na petem gradbena stroka. Nekoliko manj učencev imajo trgovska, elektrotehniška, brivsko lasuljarska, živilska in tehnična stroka. Učenci ostalih strok kakor so rudarska, talilniška, papirniška, steklarska itd. pa so vključeni v industrijske šole. V zadnjih treh mesecih se je usposobilo v Sloveniji 555 vajencev in to največ v trgovskem poklicu.

Program nove jordanske vlade

Takoj po umoru kralja Abdulaha je podala dosedanja jordanska vlada ostavko. Nova jordanska vlada, ki jo sestavlja enajst ministrov, je objavila deklaracijo svojega programa. V njej poziva ljudstvo na svobodne volitve, na razširitev ustavnih pravic, na delo za gospodarski razvoj države in na borbo proti vsem onim, ki motijo javni red in mir.

Nova vlada nadalje želi prijateljskih odnosov z Združenimi narodi in Arabsko ligo in zahteva zagotovitev pravic za Arabce v Palestini.

Konferenca o beguncih

V Ženevi je zasedala posebna konferenca, ki se je bavila z vprašanjem beguncev. Jugoslovanska delegacija je na tej konferenci, ko so sestavljali konvencijo o položaju beguncev, predlagala sprejem člena, na podlagi katerega bi vse države podpisnice bile obvezane, da preprečijo, da bi vprašanje beguncev bilo vzrok napetosti med državami. Na podlagi jugoslovanskega predloga morajo države, v kateri so begunci, zabraniti tem beguncem vsako sovražno delovanje proti državi, iz katere so pribežali. Prav tako je treba preprečiti vsako delovanje proti prostovoljni repatriaciji beguncev v politične namene.

Ta jugoslovanski predlog na konferenci sicer ni našel razumevanja, vendar so sklenili, da v uvodu konvencije vključijo besedilo, na podlagi katerega so države, ki so sprejele begunce, obvezane preprečiti, da bi vprašanje beguncev postalo vzrok napetosti v odnosih med državami.

Japonski vojni ujetniki

Dne 6. novembra se bo v Parizu sestala Glavna skupščina Organizacije združenih narodov, ki bo med drugim obravnavala tudi vprašanje japonskih vojnih ujetnikov. V ta namen bo v kratkem odšla na Japonsko posebna komisija OZN — računajo, da bo to sredi avgusta —, da izvrši preiskave glede vrnitve japonskih vojnih ujetnikov. Omenjena komisija bo verjetno štela tri člane in bo poročilo nato predložila Glavni skupščini OZN v Parizu.

Uradno sporočajo, da je samo v sovjetskih rokah še 370.000 japonskih vojnih ujetnikov, kar pa je glasnik sovjetske misije v japonski prestolici zavrnil. Dejal je, da je sedaj v Sovjetski zvezi samo še 1487 japonskih vojnih zločincev. Med njimi je 9 bolnikov in 971 ujetnikov, ki so jih poslali v LR Kitajsko, ker morajo odgovarjati za zločine, ki so jih izvršili v tej državi. Na podlagi te izjave bi torej bilo v Sovjetski zvezi le še 516 japonskih ujetnikov.

Sovjetske sateliske države kršijo mirovne pogodbe

Pomočnik britanskega zunanjega ministra Davies je izjavil, da so Romunija, Bolgarija in Madžarska prekršile vojaške določbe mirovne pogodbe. Dejal je, da imajo te države zdaj vojaške sile, ki na podlagi britanskih podatkov več kot dvakrat presegajo število, določeno v mirovni pogodbi.

Na podlagi obvestil, s katerimi razpolagajo v Veliki Britaniji, znašajo madžarske vojaške sile okoli 100.000 namesto 70.000 mož, kakor je dovoljeno po mirovni pogodbi. Tudi vojaške sile Bolgarije znašajo namesto 60.500 mož celih 150.000 vojakov. Redne vojaške sile Romunije pa znašajo danes 240.000 namesto dovoljenih 138.000 mož.

Razen tega razpolagajo vse tri omenjene države skupno s še nad 150.000 ljudmi v polvojaških formacijah, ki tudi niso dovoljene po mirovni pogodbi. Na ta način znašajo vojaške sile Madžarske, Romunije in Bolgarije skupno 640.000 ljudi namesto dovoljenih 270.000.

Davis je zaključil, da britanska vlada ni vložila nobenega protesta proti tej kršitvi določb mirovne pogodbe, ker je njena izkušnja s temi vladami pokazala, da noben protest ne bi dovedel do zadovoljivega uspeha.

Demokratična javnost terja kaznovanje Paveliča

Vedno širša demokratična javnost se priključuje zahtevi jugoslovanskih narodov po izročitvi in kaznovanju vojnega zločinca Paveliča in njegovih pajdašev, katerim nudi argentinska vlada potuho in možnost nadaljnjega rovarjenja.

List „Voce Socialista", glasilo nove socialdemokratske stranke v Italiji, obsoja v nekem članku argentinsko vlado, ker nudi zavetišče jugoslovanskemu vojnemu zločincu Anti Paveliču. List navaja zločine tega voditelja fašistične tvorbe tako imenovane Neodvisne države Hrvatske, njegovo sodelovanje s Hitlerjem in Mussolinijem, množične pokolje Židov in drugega prebivalstva, zaradi česar je bil razglašen za enega od najhujših kvislingov v Evropi.

Ko obsoja gostoljubnost argentinske vlade ko do Paveliča in njegovih pomočnikov, ki lahko svobodno nadaljujejo svojo fašistično propagando, izdajajo svoj list ter imajo celo svojo „vlado" v Argentini, piše „Voce Socialista", da ni večje nevarnosti nego utvara, da fašistične sile niso več za bodočnost. Te sile posredno pomagajo totalitarizmu Sovjetske zveze, ker slabijo in razdvajajo enotnost in solidarnost svobodnega sveta.

Na koncu zahteva list kaznovanje Paveliča in njegovih pomočnikov v Argentini.

Tudi številni ameriški listi in časopisi so zadnje dni objavili zahteve po izročitvi vojnega zločinca Paveliča Jugoslaviji. Listi poudarjajo, da je Jugoslavija popolnoma upravičena soditi ustaškim zločincem.

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

KOLEDAR

1. avgust, sreda: Vezi sv. Petra
2. avgust, četrtek: Porciunkula, Alfonz
3. avgusta: petek: Najdenje Štefana.

SPOMINSKI DNEVI

1. 8. 1696 — Rojen izumitelj Prokop Diviš. — 1914 — Nemčija napovedala Rusiji vojno.
2. 8. 1903 — Makedonski narod se je dvignil na Iljin dan v borbo proti Turkom za svobodo in si priboril Kruševsko republiko.
3. 8. 1492 — Krištof Kolumb je v Palosu nastopil svojo pot v Ameriko. — 1834 — Rojen na Reki hrvatski skladatelj Ivan pl. Zajc. — 1903 — Ustanovni kongres Srbske socialne demokratske stranke v Beogradu .

SVETNA VES

Težka prometna nezgoda se je pripetila minuli četrtek. Ana Pucher se je peljala zjutraj s kolesom na delo. Medtem jo je zadel nek osebni avto tako nesrečno, da je zadobila tako težke poškodbe, da je obležala na mestu mrtva. Nesrečnica je bila stara šele 29 let. Mlada se je že poročila in s pridnim delom sta si z možem lani izgradila v Celovcu lastno lično stanovanjsko hišico. Nenadoma preminula zapušča moža in dva nedorasla in nepreskrbljena otroka.

Slovenska prosvetna zveza naznanja

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo „Srce" v Dobrli vesi bo priredilo v nedeljo, dne 5. avgusta 1951, ob 20. uri v Narodnem domu igro

„Begunka"

s pevskimi in glasbenimi vložki.

K številni udeležbi vljudno vabi

odbor.

RUTE PRI RINKOLAH

Nad 80 let stari Šrancev oče, Miha Kropivnik, kljub svoji visoki starosti nikdar ni miroval, temveč je vedno kaj delal in popravljal. Tako je tudi pretekli petek pri poslopju nekaj popravljal in moral pri tem poslu postaviti lestvo, na katero je zlezel. Toda lestva je zdrsnila in oče Šranc je padel tako nesrečno, da si je izvil roko v ramenu in zlomil stegno in verjetno utrpel tudi notranje poškodbe. Prepeljati so ga morali v bolnišnico v Celovec, kjer mu želimo, da bi kmalu okreval.

CELOVEC

S 1. avgustom so stopili v veljavo novi vozni tarifi za cestne železnice. Zvišanje voznih cen se premika okoli 28 do 66 odstotkov. Vozni listek cestne železnice od kolodvora do Novega trga bo stal odslej 1 šil. Vožnja od trga Sv. Duha do jezera bo stala 1.20 šil., na liniji Novi trg—Volovka 1.80 šil. Otroci bodo plačevali odslej namesto 50 grošev 1 šiling. Hkrati so se podražile tudi tedenske, mesečne in omrežne vozne karte.

Po naši zemlji

Za vzgled in posnemanje

Zadnjo nedeljo so pred nabito polno dvorano igrali v Železni Kapli otroci iz Lepene in okoliških kapeljških grabnov. Nastopili so z enodejankama „Sirota Marica" in „Darežljivi otroci". Obirski otroci pa so pod vodstvom svojega učitelja zapeli nekaj narodnih pesmi. O poteku in o prireditvi sami bomo pisali še v prihodnji številki.

Kdor pozna kapeljške grabne in ve za težkoče in za mrtvilo na prosvetnem področju v teh oddaljenih krajih bo le težko verjel, da je kaj takšnega, kot je bila prireditev v Železni Kapli sploh mogoče. Toda prav v teh grabnih so številni naši ljudje v hujših časih dokazali, da so stvari mogoče, ki so bile prej videti neizvedljive. Že v teh težkih časih je bila med temi junaki tovarišica Jelka Kuharjeva. A Jelka ni bila delavna le tedaj, temveč se zaveda naloge, ki jo ima vsak zaveden član naše narodne družine tudi še danes. Komaj je okrevala od posledic, trpljenja in naporov zadnjih let, je takoj zgrabila za novo delo, to pot na prosvetnem polju in zadnja prireditev v Kapli je v prvi vrsti njeno delo. Ni bilo lahko in marsikje ni bilo dovolj razumevanja, a Jelka zaradi tega ni obupala. V dokaz naj omenimo le nekaj stavkov iz njenega pisma Slovenski prosvetni zvezi:

„Že marca meseca smo govorili o tem, da bi učila otroke kakšno igro. Lotila sem se tega dela in ga tudi izvršila. Prvič smo igrali pri sosedu v gostilni Varch dne 6. junija t. l. Ker pa je igra uspela in so dopadle tudi ostale točke, so se otroci navdušili in sklenili smo, da bomo igrali še v Kapli. Šla sem takoj do Mare Prušnikove, da še ona pogleda, če je stvar v redu in če s svojim programom lahko nastopimo v Kapli. Tudi ona je odobravala in otroke pohvalila, pokazala pa tudi nekatere napake, ki jih moramo popraviti. Nasvetovala mi je tudi še, da se naj obrnem na nekega tovariša, da bi nas podprl pri delu. Na žalost pa ni pokazal pravega razumevanja in bi, če bi ubogali njegov nasvet, nastopili lahko šele v jeseni. Rada bi opisala debato, ki sva jo imela a čakam priložnosti javne kritike.

Nato pa sem organizirala učitelja Valentina Polanšeka iz Obirske z njegovim šolskim pevskim zborom. Moram reči, da je z veseljem sprejel moj predlog in nam pomagal. Organiziral je kinodvorano, in narisal nekaj plakatov za propagando. Tudi Lepenski učitej Vovk bo sodeloval z nami. Imamo pa še eno težkočo, da nimamo potrebnih kulis in stojimo pred prireditvijo v skrbeh, kje jih naj dobimo . . ."

K vsemu temu moremo napisati in zabeležiti samo, kar smo napisali že v naslovu: vsem za vzgled in posnemanje.

Dunajski „Sängerknaben" na Koroškem

Vsako leto prihajajo svetovnoznani dunajski „Sängerknaben" v svoj počitniški dom na Koroško. Ob tej priložnosti podajajo koroškemu občinstvu in poletnim gostom tudi vrsto koncertov.

Dunajski „Sängerknaben" imajo za seboj naporno in uspešno pevsko turnejo po več evropskih državah in po severni in srednji Ameriki. Najpomembnejša prireditev je bila letos njihov gala-koncert v Londonu v Albert-Hall, ki mu je prisostvoval tudi angleški kraljevski dvor in tudi mojster Toscanini, ki je pevce označil kot najboljši zbor na svetu.

Koncerte na Koroškem bodo izvajali tudi

4. avgusta v Šmohorju, 7. avgusta v Beljaku, 8. avgusta v Vrbi, 9. avgusta v mestnem gledališču v Celovcu.

Pod vodstvom kapelnika Harolda Heddinga in Petra Lacovisha bodo podajali enodejansko spevoigro „Geschichten aus Alt-Wien" po motivih Johana Straussa poleg izbora drugih pesmi ter ljudske in dunajske pesmi.

ŠT. ILJ

Neusmiljeno je žgalo popoldansko sonce poletnega dneva v nedeljo dne 29. julija. A kljub temu se je zbiralo v Lederhasovi dvorani v Št. Ilju mnogo ljudi, ki se so odzvali klicu domačega Prosvetnega društva. Trudni in skoro zaspani so bili obrazi. Pozorni pa so postali, ko je tovariš Šimej Martinjak v imenu Slovenske prosvetne zveze pozdravil navzoče, predvsem pa drage goste, sekstet iz Radovljice pod vodstvom tovariša Toneta Kobentarja.

Minula je utrujenost in zaspanost, ko je kot prva pesem zadonela „Delavski pozdrav". Ta pesem tlačenih in ponižanih je užgala v naših srcih kot iskra. Sledila je pesem pesmi, ena bolj ubrana kot druga. Slišati to petje in pisati te vrste bi moral strokovnjak, ki bi lahko podal kritiko — a tudi ta ne bi mogel priti do drugega zaključka: „lepše in umetnejše skoro ni mogoče". Žareli so obrazi poslušalcev, ki s priznanjem niso štedili. Pevci so polagali na dan neko neutrujenost, ki je bila občudovanja vredna. Prišli so ta dan iz Št. Jakoba in SPD Loga ves - Št. Ilj izreka pri tej priložnosti tudi gostoljubnim hišam, ki so povabile pevce na kosilo, lepo zahvalo. Pri prireditvi se je stopnjevalo razpoloženje in le prehitro so minule ure. Za zaključek so še zapeli prekrasno pesem „O Soči". Oddonele so besede . . . da domovina ne bo ječa. Morda je ni pesmi, ki bi bolj vplivala na srce Slovenca na koroških tleh kot ta — aplavz ni hotel končati, da so utrujeni pevci morali ponoviti še eno kitico.

V imenu domačega društva se je pevcem iskreno zahvalil tov. Maksi Kakl, ki je med drugim dejal: Vaša pesem je kakor partizanka — zmagovalka, ki ne pozna ne pregrad in ne mej. Ne pozabite nikdar na nas, tovariši v svobodni domovini, in ohranite v srcu zibelko Slovenije, naš Korotan.

Zveza slovenskih žena naznanja

II. skupina otrok, ki gredo na počitnice v Jugoslavijo, odpotuje iz Celovca v soboto, dne 4. avgusta 1951. Otroci iz okrajev Velikovec, Pliberk in Celovec naj bodo omenjenega dne ob 13. uri na glavnem kolodvoru v Celovcu. Otroci iz beljaškega okraja naj pridejo z vlakom, ki odpelje ob 13.43 uri iz Beljaka v Podrožčico, medtem ko se otroci iz Roža peljejo z vlakom, ki vozi ob 14.09 uri iz Svetne vesi.

Opozarjamo Vas, da se točno držite zgoraj omenjenega časa, da ne bo nikake zamude. Otroke naj pospremijo odrasli do odhodne postaje.

Obveščamo starše, katerih otroci se nahajajo s prvo skupino v počitniški koloniji na morju, da se bo vrnila ta skupina v petek, dne 3. avgusta z vlakom ob 12.15 uri v Podrožčico oziroma ob 17.05 uri v Celovec.

Na letovanju med koroškimi Slovenci se počutimo dobro

Mlad študent, Bogataj Slavko, doma iz prestolice Slovenije, je prispel s skupino s slovenskih trinajst- in štirinajstletnih dijakov na enomesečno letovanje na Koroško. Te mlade študente so z vso prirojeno gostoljubnostjo vzele pod svojo streho slovenske družine in jim nudijo oskrbo. Dijaki so se porazdelili po naših vaseh v Št. Janžu v R., Hodišah, Bilčovsu, Škofičah, Logi vesi, Trebinji, Deščicah in Ločah ob Dravi.

Eden izmed teh mladih gostov se je pretekle dni oglasil s tovarišem Korijem v našem uredništvu in želel obrazložiti svoje vtise in doživljaje, ki si jih je osvojil v času svojega kratkega bivanja med koroškimi Slovenci. Živahen in razgiban dečko je takoj povedal, da je doma iz Ljubljane in da mu je ime Bogataj Slavko. Pripovedoval je, da so vsi tovariši in tovarišice težko pričakovali onega dneva, ko se jim je izpolnila želja, da so se mogli napotiti na Koroško, o kateri lepi in tužni deželi so toliko slišali, v kateri bijejo rojaki vztrajno borbo za svoje narodno življenje, o deželi, v kateri narod naš dokaze hrani, o de-

(Nadaljevanje na 4. strani)

F. S. Finžgar:

Dekla Ančka

5. nadaljevanje

VII.

Ozrla se je po polju. Dekle so plele proso, hlapca sta kosila deteljo, Janezova bela srajca se je svetila v lucerni, kjer je pripravljal zeleno klajo. Mokarica je nataknila locen košarice na roko in šla k deklam. Njena dolga in široka krila so šumela po bujni travi, ko je šla čez senožet.

„Dež bi bil potreben", je odgovorila dekli, ki sta se začudeno ozrli v gospodinjo.

„Ali je nič ni vrglo?" se je ustavila za nekaj trenutkov pri Mihu in Lukcu. „Detelja je lepa!"

„In gosta, da nima kosa pota skoznjo."

Nato je obšla njivo, krenila na ozare in prišla do Janeza.

„S konjem bi prišel. Kaj se mučiš samotež!"

„Mama, ni vredno. Obadi so kakor ose in preden naprežem, sem že na njivi. Takole."

Janez je zataknil koso na vrh nakošene lucerne in se vpregel v oje.

„Greva skupaj. Samo rinila ti ne bom, vidiš, kako mi je vroče."

„Lepa bi bila ta, da bi mi mama rinila." Janez se je uprl, gare so zacvrkale in stekle v kolovoz.

„Janez, še ne veš, Ančka je odpovedala."

Voz je obtičal, gospodinja se je okrenila in bistro pogledala hlapca.

„Kako mama?" je izpregovoril po kratkem molku.

„Joka in pravi, da je vsem napoti in da zato gre. Celo ti da je ne pogledaš, odkar sem ti omenila tisto."

Janez ni nič odgovoril. Sklonil se je naprej in pretegnil.

„Vidiš, na vso lašč sem prišla v tej vročini semkaj, da govorim s teboj. Nikar ne misli, da te kdo sili! Ampak, ko si tako tiščal za njo prej, kdo bi sodil, da si neumnež! Če je Miha tisto uganjal — no — je pač Miha, ki ga vsi poznamo. Tudi zaradi kajže se nič ne drži! Za tak in za večji denar, kakor je bila tebi naprodaj, jo on proda še danes. Torej Ančke nikar ne preganjaj, je ne dam."

Janez je vlekel voz za Mokarico. Vsak stavek ga je zbodel in za vsakim je zinil. Toda besede ni bilo iz njegovih ust. Glasno je hropel, da je dohajal gospodinjo, ki se je kljub vročini čudovito podvizala. Ko je mama izrekla zadnjo besedo, je planilo iz njega:

„Od zlomka, ne zoper Ančko, zoper mene ste se vsi zakleli, vsa vas, vsa fara in še vi povrhu. Dobro, naj le gre, jaz grem tudi, če hočete, niti južine ne počakam."

Mokarica se je ustavila za visoko ržjo in se previdno ozrla. Ustavil se je Janez, roke so stiskale oje, da so se videle trde kite, napete kot struna, izpod zavihanih rokavov, prsi so se hropeč dvigale pod odpeto srajco.

„Ali, ljubi moj", je skoro vzdihnila Mokarica. „Ni ga večjega reveža dandanes, kot je gospodar. Kaj smo stavili nate! In za eno samo besedo, ki ti ni všeč, takle odgovor."

„Kakšen odgovor?"

Janez je bil še ves razburjen in jezen.

„V Ameriko pojdem in Ančka z mano!"

„Ančka? Čemu ti bo, ko je ne maraš!"

„Mama, lepo vas prosim — — —"

Mokarica ga je ustavila.

„Nič, mene nič ne prosi, njo vprašaj! Ali se ti bo ona ponujala? Zmenita se pametno tako ali tako. Samo da bo tega konec. Svetovala sem modro, toda svetovala, nič silila. Ako pa mislite, da vam bodo pečene ptice letele na mizo, potlej seveda — le v Ameriko!"

Mokarica se je obrnila in odšla po stezi, da Janez ni mogal z vozom za njo.

Zvečer se je Janez izmuznil iz hleva in vzel s seboj svetilko. Tiho je šel na dvorišče, preskočil plot na vrtu in se naravnal na hribec k Mokarjevi kajži. Zapah je cvilil, vrata so zaškripala, ko jih je odprl. Za sabo je zaklenil, prižgal svetilko in začel ogledovati. Dostikrat je bil že v kajži, toda nikoli ni mislil na to, da bi jo kdaj kupoval; zato je gledal in ni videl. Ta večer pa je šel od kota do kota, pretipal je podboje, pri oknih je poskusil z nožem, če je les macesnov ali ne. S peto je potrkaval po podu, šel je pod sreho in tudi tam načel tramove in strešje z nožem, da se je prepričal, če ni črvojedine v lesu. Tudi kleti in hleva ni pozabil. Vse je osvetil, vse pretipal. Potem je pihnil luč in sedel na korito pred hlev, kamor je bila napeljana voda iz študenca.

„Hiša je boljša, kot sem sodil. Mokar to dobro ve. In svet naokrog je kaj rodoviten in za les rastljiv. Ne bo prodal poceni, vitorogec."

Potem je številil denar in na prste prišteval k vsoti dotekle obresti.

„Ne bo dosti. In dota? Nekaj bodo že dali Ančki, prida ne morejo."

Janez je naslonil glavo ob dlan, za hrbtom mu je curljala voda v korito, v travi so peli murni in tu in tam se je utrnila kresnica.

Dobro dolgo je tako ždel.

Nato se je napotil domov. Preden je preskočil plot, se je še ozrl na hribec. Bela stena ga je pozdravljala in mu namignila:

„Pridi, Janez, in pripelji jo s seboj!"

Z dvorišča je zagledal v hiši luč.

„Ančka je! Povem ji in jo vprašam."

Postavil je svetilko na tla in šel pod razsvetljeno okno. Dvignil se je na prste in pogledal noter. Ančka je izbirala lečo. Janez se ni nič pomišljal. Šel je do vrat in pritisnil na kljuko.

Beda pred vratmi Indije

Letos jesen bodo v Indiji parlamentarne volitve. V znamenju tega dogodka se že sedaj odigrava v Indiji velika politična borba med raznimi strankami na eni, in v stranki Kongresa sami, na drugi strani. Za današnji položaj v deželi je mnogo pomembnejši spor v Nehrujevi stranki Kongresa, kajti ostale stranke niso toliko pomembne in ne toliko močne, da bi mogle na prihodnjih volitvah igrati vidnejšo vlogo. Njih revščina je razvidna tudi že iz tega. da kominformistična in fašistična stranka nastopata v koaliciji.

Do nesporazuma v stranki Kongresa je prišlo v lanskem letu, ko je njena desna grupacija s Sardarom Patelom in Tandonom na čelu napadla Nehrujevo politiko. Razcep je bil tedaj preprečen, toda prišlo je zato do njega v sredini preteklega meseca, ko je izstopila iz stranke Kongresa grupa okrog Ačarije Kripalanije in osnovala novo opozicijsko stranko „Mazdur Pradi" (ljudska stranka delavcev in kmetov), v katero je takoj pristopilo kakih pol milijona članov stranke Kongresa. Program te nove opozicijske stranke je izrazito levičarski in ima stranka zato močno oporo med slojem prebivalstva, ki je v Indiji v veliki večini, tako, da je kmalu postala druga najmočnejša stranka v deželi. „Mazdur Pradi" tolče Nehruja predvsem na vprašanja notranje politike, kjer vlada še zdaleč ni uspela rešiti vrste perečih vprašanj socialnega značaja, kot so: nevzdržno širjenje strahovite bede, krepitev črne borze, stalno padanje že tako nizkega življenjskega standarda itd. Nehrujeva vlada se zaveda svoje šibke točke v pogledu notranjega stanja v deželi, zato tudi njen volilni manifest, ki je bil z večino 300 glasov odobren na nedeljskem strankinem kongresu v Bangaloruju, vsebuje poleg zahteve po narodni enotnosti, predvsem zatrditev, da se bo stranka borila za izboljšanje socialnega stanja in ekonomskega položaja v deželi in obljubila v ta namen agrarno reformo, zadružno obdelovanje zemlje, izboljšanje transporta, polno zaposlitev ter razširjenje zdravstvene in prosvetne službe.

Ker ima sedanja strankarska borba v Indiji svojo obnovo prav v brezupnem socialnem stanju, bo prav, če se nekoliko podrobneje seznanimo s trenutnim položajem v tej deželi, ki je v povojnem političnem življenju stopila v ospredje ne samo zaradi svoje borbe na mednarodni politični pozornici, pač pa tudi zaradi vrste prevratov v njej sami, ki so nastali kot posledica njene borbe za čim večjo neodvisnost v okviru „Britanske zveze narodov".

Na osnovi verodostojnih vesti, se lahko smatra, da je lakota — strahoviti sovražnik indijskih narodov, pred vrati Indije. Zadnjo veliko lakoto je doživela indijska pokrajina Bengal l. 1943. Tedaj je zaradi popolnega pomanjkanja živil pomrlo v tej pokrajini okrog 3 milijone ljudi. Sedaj ogroža ta „bič najrevnejših" severni del pokrajine Bihar, srednja področja pokrajine Madrasa in Rajastana. Razne elementarne nesreče so namreč v lanski sezoni uničili nad 6 milijonov ton žita. To pomeni, da je Indija izgubila osmi del svojih lastnih potreb za prehrano prebivalstva. Zaradi tega je bila vlada prisiljena zmanjšati obrok kruha na 25 dekagramov na dan. Upoštevajoč, da se prebivalstvo Indije hrani v glavnem z žitom in rižem, je omenjeni obrok absolutno nezadosten. Pojavili so se že samomori zaradi lakote, prejšnji mesec pa je prišlo do spontanega „pohoda lačnih", ki ga je policija v krvi zadušila.

Zaradi takega položaja v prehrani, je Indija sedaj prisiljena uvoziti mesečno 350 ton žitaric, do najkrajšega časa pa še en milijon ton. Postavlja se vprašanje: kje dobiti toliko blaga in kako ga pripeljati? Vlada je zaradi tega v velikih težavah in ni težko razumeti, da je odvisen od rešitve tega vprašanja tudi njen obstoj.

Lani si je Indija zagotovila štiri milijone ton žita v Kanadi, Avstraliji, ZDA in Argentini. Naknadno je Indija zaprosila ZDA še za 2 milijona ton. Toda senatorski odbor za zunanje zadeve ZDA je ustavil odpošiljanje tega blaga in poveril posebni komisiji, da prouči to vprašanje in preveri v koliko je zaprošena pomoč potrebna in nujna. Pozneje se je že zdelo, da bo dosežen sporazum v tem pogledu, toda nastopile so nove težave, ki so jih povzročili nekateri demokratski senatorji. Tedaj je nastopil sam Truman in v Kongresu zahteval, da se odobri izročitev 2 milijona ton žita Indiji in sicer en milijon takoj, drugi milijon pa po ugotovitvah omenjene komisije. Razen tega je Truman tudi predlagal, naj bi se takoj mobiliziral del rezervne mornarice za prevoz, da bi pomoč prišla pravočasno. Toda kljub Trumanovi intervenciji so v parlamentarnem odboru za zunanje zadeve nastopile nove ovire, ker so baje ugotovili, da je sedanji težak položaj v Indiji posledica njene gospodarske vojne s Pakistanom. Prišlo je končno do kompromisnega predloga, po katerem naj bi se odposlalo v Indijo polovico zaželjene količine žita in sicer delno kot darilo, delno kot posojilo. Vendar ta predlog v kongresu še ni bil odobren.

Zaradi tega oklevanja ameriških vodilnih krogov, sta SZ in Kitajska napadli Washington, češ da izvaja na Indijo politični pritisk in Kitajska je pohitela s sklenitvijo kompenzacijskega dogovora, po katerem bo Indiji odstopila 50.000 ton riža za 37.000 ton surove jute. Mao Tse Tung je celo izjavil, da je pripravljen odstopiti Indiji milijon ton riža, ki bi jih ta odplačala v dolarjih, funtih in celo v indijskih rupijah. In tudi SZ ni hotela zaostati v tej borbi dveh sil na račun indijske bede. Ponudila je pol milijona ton žita za različno indijsko blago.

Toda indijsko prebivalstvo tlači poleg bede in lakote tudi nevzdržni izkoriščevalni sistem, ki so ga uvedli veleposestniki, tako imenovani „zimandari". Njim je država dala v zakup pobiranje davkov in jih tudi pooblastila, da sami odmerjajo njih višino. Položaj se je za davkoplačevalce še poslabšal, ko so veleposestniki prepustili pobiranje davkov nekakim posredovalcem, ki so se s časom razrastli v pravo kasto izkoriščevalcev in guležev. Nekaj podobnega obstoja tudi v Južni Italiji in Siciliji, vendar ne v tako drastični obliki kakor v Indiji, da je med „zimandarom" in davkoplačevalcem tudi po 50 posrednikov in vsi ti pijejo kri ubogemu kmetu.

Dovolj je torej razlogov za politično napetost v deželi in težka je borba vlade ki skuša sedaj podpreti s svojo agrarno reformo proti organizirani kasti veleposestnikov in izkoriščevalcev. Dovolj je tudi razlogov za mednarodna trenja ob tej nesrečni deželi, ki zastrupljajo že itak strupeno ozračje povojnega sveta

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

V četrtek, 2. avgusta:

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 7.15 Pestra godba — 11.00 Pester dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 do 15.00 Poročila. Okno v svet: Kaj delajo in kako žive drugod po svetu — 16.00 Znameniti umetniki — 16.30 Mladina igra za mladino — 18.00 Kmečka oddaja.

Petek, 3. avgusta

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 6.10 Jutranja glasba — 7.15 Pestra glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 11.15 Za kmečko ženo — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo — 11.45 podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 13.45 Petnajst pestrih minut — 14.30 do 15.00 Poročila. Komentarji. Sodobna vprašanja - 16.00 Pevska ura - 16.20 Za mladino - 17.10 Popoldanski koncert — 18.00 Kmečka oddaja — 21.30 Koračnice.

Sobota, 4. avgusta

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 6.10 Jutranja godba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 9.00 do 9.30 Iz slovenske literarne zakladnice — 9.30 Kar si želite — 11.00 Veder dopoldne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 13.00 Opoldanski koncert — 13.45 Tukaj govori UNESCO — 16.15 Godba na pihala — 18.30 do 18.55 V razvedrilo ob koncu tedna — 22.40 Plesna godba.

RADIO SLOVENIJA

Sreda, 1. avgusta

5.25 Pesmi borbe in dela — 6.15 Veder jutranji spored — 13.20 Slovenska narodna in umetna glasba — 14.00 Zdravstveni nasveti — 14.10 Pisan spored zabavne glasbe — 19.10 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana — 22.30 Lahek nočni spored.

Četrtek, 2. avgusta

5.25 Srbska in hrvatska narodna glasba — 6.15 Zabaven jutranji spored — 12.00 Narodne pesmi poje komorni zbor Radia Ljubljana — 13.00 Želeli ste - poslušajte! — 14.15 Kulturni pregled — 18.20 Pogovor s pionirji — 18.30. Igra Vaški kvintet, pojeta J. Cvetežar in Sonja Hočevar — 19.10 Ljudski elementi v nemški romantični operi — 20.15 Ali poznate te soliste in ansamble? — 22.30 Zabavna glasba t Parizu nekdaj in danes.

Petek, 3. avgusta

5.25 Veseli zvoki — 6.15 Pisan glasbeni spored s plošč, vmes gospodinjski nasveti — 14.30 Glasbene šale — 18.00 Prireditelji slovenskih narodnih pesmi: Stanko Prem — 18.30 Nekaj simfoničnih koračnic — 19.10 Z mikrofonom sredi življenja in dogodkov — 19.30 Želeli ste - poslušajte! — 20.00 Tedenski zunanje-politični pregled dr. Egona Tomca — 21.00 „Svet v satiri in humorju"

Sobota, 4. avgusta

5.25 Zabavna glasba — 6. 15 Pisan spored slovenske narodne in umetne glasbe — 13.00 Pisan glasbeni spored iz raznih krajev sveta — 14.30 Športno predavanje — 18.10 Hrvatska narodna glasba — 18.30 Oddaja za pionirje — 19.45 Ob izdaji Valvasorja v slovenščini — 20.00 Lahek večerni spored — vmes vesele zgodbice iz pisanega življenja muzikantov in . . . 22.30 Za ples in razvedrilo.

Nedelja, 5. avgusta

6.30 Jutranji pozdrav — 8.00 Veder nedeljski spored — 9.40 Poje Slovenski sindikalni kvintet — 10.00 Dopoldanski koncert — 11.15 Tričetrt ure po svetu v besedi in glasbi — 13.00 Za pionirje in cicibane poje Kresniček — 13.40 Želeli ste - poslušajte! — 16.50 Kmetijski nasveti.

KINO PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia

Od 31. julija do 2. avgusta:
„Machs exotisch, nicht erotisch"
od 3. do 6. avgusta:
„Florida-Express"

Peterhof

Od 31. julija do 2. avgusta:
„Flitterwochen mit Hindernissen"
od 3. do 6. avgusta:
„Bagdad" (barvani film)

VRBA

V sredo, 1. in v četrtek, 2. avgusta
„Wie sagen wir es unseren Kindern?"
V petek, 3. do nedelje, 5. avgusta
„Die Liebesabenteuer des Don Juan"

Na letovanju med koroškimi Slovenci se počutimo dobro

(Nadaljevanje s 3. strani)

želi, kjer se prepeva tako lepa slovenska narodna pesem, o deželi Krnskega gradu in Gospe Svete, o deželi Miklove Zalie, sploh o deželi gora, jezera in pesmi.

To hrepenenje se jim je dne 11. julija t. l. izpolnilo. Srca so jim utripala krepkeje, ko so se pripeljali skozi predor v Podrožčico, kjer so jih pogostile in jim pripravile prisrčen sprejem naše žene. Bogataj je zagotavljal, da so ob toplem sprejemu vsi takoj čutili, da so prišli svoji med svoje. Nato so se porazdelili v skupine in odšli nekateri peš, drugi z vlakom na določene kraje letovanja.

Bogataj se je še isti popoldne peljal z nekaterimi drugimi tovariši v Celovec, v ono mesto, kjer je bilo nekdaj žarišče slovenske kulture.

Slavko se je potem podal na svoje določeno letovanje v Holbiče k znani družini Kramerjevi, pd. Janšejevi. Pri Janšejevih se počuti Slavko tako dobro, da je izjavil, da ne bi hotel z nobenim menjati, nasprotno pa mu zatrjujejo tudi drugi, da tudi nočejo menjati, kar pomeni, da so mladi slovenski letoviščarji tudi drugod dobrodošli in se dobro imajo. Z Janšejevimi se razume prav dobro in mu jezik ne dela nikakih preglavic. Z vaškimi tovariši se razume tudi prav odlično in so že postali iskreni tovariši. Zanima ga način Janšejevega gospodarstva in kmečko delo in vse prehitro mu mineva čas. Medtem pa je napravil že nekaj izletov in sicer na Vrbsko jezero in k svojim sošolcem v Trebinjo in Logo ves.

Skratka, Slavko Bogataj zagotavlja, da si je nabral med koroškimi Slovenci najlepše vtise in nepozabne doživljaje. Kar škoda se mu zdi, da bodo dnevi letovanja na Koroškem potekli.

Ob koncu pa bodo vsi še skupno napravili izlet in si ogledali nekatere znamenite in zgodovinske kraje na Koroškem.

Kakšne bankovce lahko vzamemo preko meje

Za prekoračenje meje je važno, da se vsakdo zanima za predpise, ki veljajo za eksport bankovcev v posamezne države. V potniškem prometu z naslednjimi državami je dovoljen prenos denarja v tem merilu:

Država	Valuta	Uvoz	Izvoz
Avstrija	šiling	1000	1000
Zapadna Nemčija	DM	100	40
Italija	lira	prosto	30.000
Francija	franki	prosto	50.000
Belgija	belg. frank	prosto	25.000
Luksenburg	luks. frank	prosto	10.000
Holandska	goldinar	100	100
Španija	peseta	10.000	10.000
Portugalska	escudo	prosto	prosto
Danska	krona	100	100
Švedska	krona	100	100
Norveška	krona	50	50
Finska	finska marka	20.000	20.000
Anglija	šterling	10	10
Jugoslavija	dinar	500	500
Češkoslovaška	koruna	500	500
Madžarska	forint	200	200

V malem obmejnem prometu: po 10 DM, v presledkih največ 1000 lir, v presledkih 10 kron, k šterlingom 2 šterlinga v novcih, v presledkih 50 korun, v presledkih 10 forintov.

Ni bilo še zaklenjeno. Srce se mu je razburilo. Koliko tisočkrat je že pritisnil to kljuko! Niti slišal ni, da so vrata plazila po tleh, ker so bila stara in so se pojezdila v tečajih. Nocoj je to natančno slišal in drsanje po tleh je bilo zanj tako mučno glasno, da obtičal z eno nogo na pragu in si je ni upal postaviti v vežo.

„Vsi so bodo prebudili in sramota bo zame in zanjo. — Toda kakor na lašč je nocoj — in žalostna je — saj sem jo videl, kako si podpira glavo. — Naj se zgodi kar koli —"

Potegnil je za seboj nogo s praga, stopil dvakrat in v temno vežo je šinila luč iz hiše.

„Dober večer!"

Ančka je vztrepetala in vzkliknila, toda hitro je pritisnila roko na usta, da je zastopila glas.

„Kako sem se te prestrašila! Kaj se je zgodilo! Pri živini kaj? Ali naj pokličem"

„Nič se ni zgodilo in nič ne kliči! K tebi sem prišel, ko sem te videl, da si sama in da ti je nemara dolgčas."

„Ali ni bilo zaklenjeno?"

„Ni bilo, hvala Bogu."

Janez se je zasmejal. Ančka mu je z očmi požugala: „Janez, ti, ti!"

„Ugani, kje sem bil sedajle?"

„Ne vem. Fantje imate posebna pota ponoči!"

Ančka se je nasmehnila in ga pogledala izpod leče, ki jo je izbirala dalje.

„Res, posebna pot je bila. Mokarjevo kajžo sem ogledoval."

„Ponoči?"

„Podnevi ne utegnem in nočem."

„Ali si kupec nanjo?"

„Kupec, če greš z mano na hribec."

Jenez je tako naglo izgovoril, da ga je komaj razumela. Nato je sedel k njej in jo prijel za roko ter ji ustavil drobne prste, ki so lovili grašico in plevel ter ju ločili od leče.

„Kajne, da pojdeš? Ančka, jaz te imam tako rad! Ne veš kako."

Ančkina roka se je vsa skrila v žuljavi Janezovi in trepetala kakor ujeta ptička.

„Janez, čemu ti bom, ko nič nimam. Ne kupuj zaradi mene kajže! Priženiš se na grunt, ko imaš denar."

„Tudi na dva grunta se ne bom, če ne boš ti na njih. Nikoli, Ančka!"

Ančka ga je pogledala in srečala z očmi njegove, ki so gorele v hrepenečem ognju, da jim je umaknila pogled. Janez ji je položil roko okrog pasu.

„Nikar, če kdo pride. Lepo te prosim, pojdi!"

Ančka je vstala. Janez pa je obsedel, roke so mu omahnile, gledal je za njo, ki je stala pri vratih svoje kamrice in se igrala s trakom predpasnika. Nič ni izpregovoril. Zdelo se mu je, da je grozno truden in da se je lotil dela, ki ga ne zmore. Z rokami se je oprl ob stol in se počasi dvignil.

„Lahko noč! Prav imaš, nič ne bom kupoval. V Ameriko jo potegnem."

(Dalje)

Beljaška razstava odprta

V soboto, 28. t. m. so v Beljaku otvorili beljaško razstavo, razstavo na meji treh držav. Razstvo je otvoril novoizvoljeni župan, prezident deželnega zbora, Sereinigg. Zborniční svetnik Kreiger je pozdravil došle častne goste, med temi deželnega glavarja Wedeniga, zastopnike oblasti in gospodarstva, kakor prominentne goste iz tu- in inozemstva, diplomatične zastopnike Jugoslavije, Nemčije in Italije.

Deželni glavar Wedenig je v svojem nagovoru nakazal pomen mesta Beljaka kot starega trgovskega središča in izrazil priznanje iniciatorjem razstave, ki bodo z razstavo omogočili obširen pregled koroškega gospodarskega življenja.

Po otvoritvenih slavnostih so se gostje podali skozi razstavne prostore in si razstavo ogledali. Laskavo so se izražali o smotrni razpredelbi razstavnih strok in okusni opremi prostorov. Že prvi dan je bil živahen obisk razstave, posebno iz Beljaka in bližnje okolice. Slavnostno okrašene ulice in trgi kažejo tudi na zunaj, da se v Beljaku dogaja nekaj pomembnega.

Razstava nudi lepo sliko o napredku in gospodarski žilavosti, ki je razvidna iz številno zastopanih industrijskih, obrtnih in trgovskih podjetij.

O razstavi sami bomo še pisali. Omenimo samo, da vzbuja posebno pozornost tvrdka Warmuth, ki razstavlja v dveh velikih dvoranah glavne šole. Značilna je živa slika varnostne znamke, ki jo predstavljata v ta namen oblečena fant in dekle. Prav odlična je tudi razstava preprog domače tvrdke Radlmayr. S prvovrstno pijačo in z jestvinami na izbiro se lahko okrepčaš v gostinskih prostorih, ki jih vodita gospa in gospod Hofer.

Razne tvrdke iz Dunaja in Graza razstavljajo novosti, ki olajšujejo mnogovrstna dela, kakor kuhanje, pranje, čiščenje in drugo. Na prostem predvajajo izdelke kmetijske industrijske in obrtne proizvodnje, kakor stroje, vozove, žage itd. Posebno zanimanje vzbuja prav za gorske kmete motovilo na vrv (Seilwinde), ki z lahkoto omogoča oranje in prevoz pridelkov tudi v najstrmejših legah. Te priprave razstavlja tvrdka Krasser. V vinski sobi v obrtni šoli lahko postrežejo s pristnimi čevabčiči in dobro kapljico.

Zelo pester in privlačen je veselični prostor in vzbujajo pozornost pravcati živi sloni.